

**INSTRUKCJA
W SPRAWIE POGRZEBU**

**REGULAMIN CMENTARZY
RZYMSKOKATOLICKICH
W DIECEZJI WŁOCŁAWSKIEJ**

© Kuria Diecezjalna Włocławska

Redaktor:
ks. dr Artur Niemira

ISBN 978-83-7401-308-6

Druk:
Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników
ul. Modra 23, 87-807 Włocławek
tel. 518 014 584, 54 235 52 61; tel./fax 54 235 59 65
e-mail: wydawnictwo@wydawnictwodr.pl; www.wydawnictwodr.pl

INSTRUKCJA W SPRAWIE POGRZEBU

W liturgii pogrzebowej swoich dzieci Kościół modli się i składa eucharystyczną ofiarę za tych, którzy przez chrzest zostali wszczępieni w śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa. Celebrując z wiarą misterium paschalne Bożego Syna, modli się, aby wierni zmarli z Nim przeszli przez śmierć do życia i by mogli być przyjęci do społeczności świętych w niebie. W ten sposób Kościół wyprasza pomoc zmarłym i okazuje szacunek dla ich ciała, a żyjącym niesie pociechę płynącą z nadziei na życie wieczne. Wierni zmarli powinni być pochowani zgodnie z przepisami prawa (kan. 1176 § 1 KPK) i zachowaniem przepisów liturgicznych zawartych w *Obrzędach pogrzebu* dostosowanych do zwyczajów diecezji polskich i zatwierdzonych przez Konferencję Episkopatu Polski. Przepisy regulujące pogrzeb kościelny zawarte są w kanonach 1176–1185 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

W diecezji włocławskiej, w wymiarze prawa partykularnego, dotychczasowe przepisy zawarte były w „Zarządzeniu Biskupa Włocławskiego w sprawie wypadków wątpliwych dotyczących pogrzebu kościelnego oraz odnośnie do ofiar składanych z okazji pogrzebów” z 9.05.1991 r. oraz w odpowiednich Statutach Drugiego Synodu Diecezji Włocławskiej (Statuty 190–193; 227–231; 514–517). Niniejsza *Instrukcja*

dostosowuje te zasady do aktualnie obowiązujących przepisów kościelnych i państwowych dotyczących pogrzebu i cmentarzy oraz odpowiada na nowe sytuacje związane z praktyką grzebania zmarłych. Z datą jej zatwierdzenia Instrukcja staje się obowiązującym prawem w diecezji wrocławskiej.

1. Na wiadomość o śmierci

1.1. Zgłoszenie pogrzebu powinien przyjmować duszpasterz osobiście i wyrazić rodzinie zmarłego szczere współczucie. Spotkanie to niech będzie okazją do rozmowy duszpasterskiej.

1.2. W bolesnych dla ludzi chwilach, spowodowanych śmiercią bliskiej im osoby, niech duszpasterze starają się traktować osobę zmarłego i jej bliskich z wyrozumiałością i życzliwością, niezależnie od związania zmarłego lub jego rodziny z Kościołem¹.

„Niech pamiętają wszyscy, a zwłaszcza kapłani, gdy w obrzędach pogrzebowych polecają zmarłych Bogu, że ich obowiązkiem jest umocnić nadzieję uczestników pogrzebu i ożywić wiarę w tajemnicę paschalną oraz w zmartwychwstanie umarłych i to w taki sposób, aby okazując macierzyńską miłość Kościoła i niosąc pociechę płynącą z wiary, podnieść na duchu wierzących, a nie urazić pogrążonych w żałobie.

W przygotowaniu i urządzeniu obrzędów pogrzebowych niech kapłani z wielką delikatnością potrakują osobę każdego zmarłego i okoliczności jego śmierci oraz żałobę rodziny i potrzeby chrześcijańskiego życia. Niech również mają szczególny wzgląd

¹ *Obrzędy pogrzebu dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, wyd. 2, Katowice 1991, Wprowadzenie teologiczne i pastoralne, n. 18.

na tych, którzy uczestniczą w pogrzebie i słuchają Ewangelii, czy to będą akatolicy, czy katolicy bardzo rzadko lub nigdy nieuczestniczący we Mszy św., albo nawet tacy, o których sądzi się, że utracili wiarę. Dla wszystkich bowiem kapłani są sługami Ewangelii Chrystusa”².

1.3. Wysokość ofiary złożonej w związku z pogrzebem powinna zależeć od uznania wiernych³.

1.4. Pogrzeb jest aktem kultu religijnego (Msza św., posługa duchownego do momentu zasypywania trumny), z czego wynika, że Kościół nie świadczy usług. Środki finansowe składane w związku z wykonywaniem posługi religijnej są ofiarami związanymi z czynnościami religijnymi. Można potwierdzić np. drukiem *kp* (kasa przyjmie) czy innego rodzaju pokwitowaniem wysokość złożonej ofiary, ale w tym przypadku nie należy wystawiać rachunków ani faktur.

2. Miejsce nabożeństwa pogrzebowego

2.1. Podstawą przynależności parafialnej jest przede wszystkim stałe lub tymczasowe zamieszkanie. Dla zmarłego, który nigdzie nie miał stałego lub tymczasowego zamieszkania, parafią właściwą do odprawienia pogrzebu jest parafia zgonu. Nabożeństwo pogrzebowe powinno być z reguły odprawione we własnym kościele parafialnym zmarłego (kan. 1177 § 1).

2.2. Każdy jednak wierny albo ci, do których należy troska o pogrzeb zmarłego, mogą wybrać inny

² Tamże, n. 17–18.

³ *Instrukcja liturgiczno-duszpasterska Episkopatu Polski o pogrzebie i modlitwach za zmarłych*, w: *Obrzędy pogrzebu dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, wyd. 2, Katowice 1991 r., n. 7.

kościół na nabożeństwo pogrzebowe za zgodą zarządcy tego kościoła i po zawiadomieniu własnego proboszcza (kan. 1177 § 2).

2.3. Nie należy czynić żadnej różnicy w sprawowaniu obrzędów pogrzebowych ze względu na stan majątkowy czy pozycję zmarłego.

2.4. Celebracja pogrzebu nie powinna odbywać się w niedziele, a zwłaszcza w uroczystości *de precepto*, tzn. Zmartwychwstanie Pańskie i wszystkie niedziele Wielkiego Postu i okresu wielkanocnego, Boże Narodzenie, Najświętszej Bożej Rodzicielki (1 stycznia), Objawienie Pańskie (6 stycznia), Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej, Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i Wszystkich Świętych.

3. Osoby, którym należy udzielić pogrzebu kościelnego

3.1. Katechumeni, co do pogrzebu, zrównani są z wiernymi (kan. 1183 § 1).

3.2. Do Ordynariusza miejsca należy zwrócić się o pozwolenie na pogrzeb kościelny ochrzczonych przynależnych do jakiegoś Kościoła lub wspólnoty kościelnej niekatolickiej, jeśli nie ma ich własnego szafarza, chyba że mieli przeciwną wolę (kan. 1183 § 3).

3.3. Z wielką delikatnością należy postępować z osobami, które utraciły dziecko jeszcze przed jego narodzeniem. Kościół naucza o szacunku każdego ludzkiego życia od momentu jego poczęcia oraz o godności nienarodzonego równej każdej innej osobie ludzkiej. Dlatego w przypadku śmierci dziecka, które zmarło przed chrztem, a które rodzice zamierzali ochrzcić (kan. 1183 § 2), prośbę o pochowanie nienarodzonego dziecka należy traktować z należą

powagą, tak jak w przypadku osoby, która już się urodziła. Na prośbę rodziców należy odprawić Mszę św. i stację przy grobie, zgodnie z *Obrzędem pogrzebu dziecka nieochrzczonego* i przy użyciu formularza Mszy św. na pogrzeb dziecka nieochrzczonego⁴. Wskazane jest w takiej sytuacji nieprzyjmowanie ofiar od rodziców dziecka.

3.4. Wolno odprawić Mszę św. za chrześcijanina należącego do wspólnoty wiernych odłączonych od Kościoła, jeżeli rodzina lub przyjaciele zmarłego proszą z pobudek religijnych o odprawienie Mszy św. i zdaniem Ordynariusza nie zachodzi niebezpieczeństwo zgorszenia wiernych. Nie wolno jednak w modlitwie eucharystycznej wymieniać imienia zmarłego, gdyż nie pozostawał on w pełnej łączności z Kościołem katolickim⁵.

3.5. Samobójstwo pozostaje w głębokiej sprzeczności z miłością siebie. Jest także zniewagą miłości bliźniego. Samobójstwo sprzeciwia się miłości Boga żywego. Obiektywna ocena samobójstwa widzi w nim czyn moralnie zły⁶.

3.6. Co do pogrzebu samobójców, według powszechnego zdania psychiatrów ci, którzy odbierają sobie życie, nie zawsze są w pełni odpowiedzialni za czyn samobójczy. Ciężkie zaburzenia psychiczne, strach lub poważna obawa przed próbą, cierpieniem lub torturami mogą zmniejszyć odpowiedzialność samobójcy⁷. Dlatego, jeżeli samobójcy, o których tu mowa, w ciągu życia okazywali przywiązanie do wiary

⁴ *Obrzędy pogrzebu...*, rozdział VII–IX.

⁵ *Instrukcja...*, n. 16.

⁶ Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego* (KKK), n. 2281.

⁷ Por. tamże, n. 2282.

i Kościoła, nie odmawia się im pogrzebu kościelnego. Uczestnikom takiego pogrzebu, jeżeli wymaga tego potrzeba duszpasterska i nie zachodzi niebezpieczeństwo naruszenia dobra zmarłego i jego rodziny, można wyjaśnić sytuację.

3.7. Samobójcę, który przed zamachem na własne życie dawał zgorszenie, należy traktować jak jawnego grzesznika⁸. Samobójstwo popełnione z premedytacją zwiększa ciężar grzechu, zwłaszcza jeśli zostało popełnione z zamiarem dania „przykładu” choćby ludziom młodym⁹.

4. Osoby, którym należy odmówić pogrzebu kościelnego lub ograniczyć jego formę

4.1. Prawo kanoniczne określa przypadki, w jakich wierny zostaje pozbawiony pogrzebu kościelnego:

„Jeśli przed śmiercią nie dali żadnych oznak pokuty, pogrzebu kościelnego powinni być pozbawieni:

a) notoryczni apostaci, heretycy i schizmatycy¹⁰;

⁸ Instrukcja..., n. 13.

⁹ Por. KKK, n. 2282.

¹⁰ „Herezją nazywa się uporczywe, po przyjęciu chrztu, zaprzeczanie jakiegś prawdziwości, w którą należy wierzyć wiarą boską i katolicką, albo uporczywe powątpiewanie o niej; apostazją – całkowite porzucenie wiary chrześcijańskiej; schizmą – odmowa uznania zwierzchnictwa Biskupa Rzymskiego lub utrzymywania wspólnoty z członkami Kościoła, uznającymi to zwierzchnictwo” (kan. 751 KPK). Aby akt formalnego wystąpienia z Kościoła został uznany za skuteczny kanonicznie, muszą zostać spełnione warunki określone w *Zasadach postępowania w sprawie formalnego aktu wystąpienia z Kościoła* przyjętych przez Konferencję Episkopatu Polski 27.09.2008 r. (opublikowane w *Miesięczniku* nr 10, 2008 r., s. 870). Praktykowane w niektórych krajach zdeklarowanie wobec władz cywilnych wystąpienia z Kościoła nie jest apostazją.

- b) osoby, które wybrały spalenie swego ciała z motywów przeciwnych wierze chrześcijańskiej;
- c) inni jawni grzesznicy, którym nie można przyznać pogrzebu bez publicznego zgorszenia wiernych (kan. 1184 § 1)¹¹.

4.1.1. Do oznak pokuty (żału) można zaliczyć np. prośbę zmarłego o kapłana (choćby nie zdążył przybyć), ucałowanie krzyża, zauważalne wzbudzenie aktu żalu, przeżeganie się, przeproszenie za dane zgorszenie itp.¹²

4.1.2. Wykładnia kan. 1184 § 1, n. 3 jako dyspozycji karnej („powinni być pozbawieni”) podlega interpretacji ścisłej (kan. 18). Należy pozbawić kogoś pogrzebu kościelnego tylko wtedy, gdy zachodzą łącznie trzy znamiona stanu faktycznego:

- a) jawny grzesznik, który
- b) przed śmiercią nie dał żadnych oznak pokuty (żału), a któremu
- c) nie można przyznać pogrzebu bez publicznego zgorszenia wiernych.

4.1.3. Jawny grzesznik to taki, który w sposób ciężki i trwały (habitualny) wykracza przeciw moralności chrześcijańskiej i którego to grzeszne życie jest znane otoczeniu. Aby jakiś grzech mógł być uznany za ciężki (śmiertelny), muszą być spełnione łącznie trzy warunki:

¹¹ Przykładowo można tu wymienić: osoby prowadzące domy publiczne („agencje towarzyskie”), zajmujące się „turystyką aborcyjną”, pokątną produkcją czy sprzedażą alkoholu, handlujące narkotykami. Jeśli ich działalność jest jawna i ich pogrzeb kościelny mógłby spowodować publiczne zgorszenie wiernych, należy im takiego pogrzebu odmówić.

¹² Instrukcja..., n. 14.

- a) poważny przedmiot (ciężka materia grzechu);
- b) pełna świadomość;
- c) i całkowita zgody woli.

Takiemu grzesznikowi należy odmówić pogrzebu kościelnego, gdyby miał on wywołać publiczne zgorszenie.

4.1.4. Jeżeli wymienione w kan. 1184 § 1, n. 3 osoby dały przed śmiercią jakiekolwiek oznaki pokuty, a tym bardziej, gdy przed śmiercią wyświadczyły się i otrzymały rozgrzeszenie, to mają prawo do pogrzebu kościelnego na równi z innymi wiernymi. Nie należy w takim przypadku stosować z tytułu ich grzesznej przeszłości żadnych ograniczeń w obrzędzie pogrzebowym.

4.1.5. To odnosi się również do wiernych, którzy żyli w małżeństwie niesakramentalnym, a przed śmiercią dali oznaki pokuty, czy też uzyskali wcześniej zgodę na przystępowanie do sakramentów św. i wyklucza się publiczne zgorszenie wiernych¹³.

4.1.6. Publiczne zgorszenie można wykluczyć przez poinformowanie ludzi o okazanych przez zmarłego oznakach pokuty¹⁴. Jest to też okazją do ukazania wielkiego miłosierdzia Bożego, dającego człowiekowi szansę nawrócenia jeszcze w ostatnich chwilach życia. Pan Jezus w przypowieści o robotnikach w winnicy (Mt 20,1–16) wskazał, że niektórzy mogą być zaangażowani dopiero w ostatniej godzinie.

4.2. W razie wątpliwości dotyczącej urządzenia czy odmówienia pogrzebu kościelnego, należy się zwrócić do miejscowego Ordynariusza, do którego decyzji powinno się dostosować (kan. 1184 § 2).

¹³ Tamże, n. 15.

¹⁴ Tamże, n. 14.

4.3. Gdy nie da się usunąć wątpliwości, zmarłemu należy urządzać pogrzeb kościelny, jednak w taki sposób, by nie wywołać zgorszenia¹⁵. W praktyce wprowadza się wtedy pewne ograniczenia w obrzędach pogrzebowych. Wskazane jest w takiej sytuacji nieprzyjmowanie ofiar od urządzających pogrzeb¹⁶.

4.4. Taka sytuacja może zaistnieć np. w przypadku pogrzebu człowieka, który żył w niesakramentalnym związku małżeńskim, a który w miarę dostępnych możliwości spełniał praktyki religijne i swym postępowaniem nie dawał zgorszenia. Może też to mieć miejsce przy pogrzebie osoby dłuższy czas niepraktykującej czy nawet lekceważącej życie religijne. Najczęściej wchodzi wtedy w grę „lenistwo duchowe” a nie pogarda spraw wiary¹⁷.

4.5. Należy roztropnie podejmować decyzję o ograniczeniu formy pogrzebu tak, aby nie przyniosła ona więcej szkody niż pożytku duchowego dla rodziny zmarłego i wiernych uczestniczących w pogrzebie. Odnosi się to zwłaszcza do sytuacji ludzi starych, chorych, pracujących poza miejscem zamieszkania, którzy nie z własnej woli nie mogą uczestniczyć w życiu religijnym swojej parafii, czy przyjąć kapłana podczas wizyty duszpasterskiej (zwanej kołędą).

4.6. Pozbawienie kogoś pogrzebu zawiera w sobie również odmowę odprawienia w jego intencji Mszy św. pogrzebowej (kan. 1185).

¹⁵ Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego, t. 3, Lublin 1986, s. 367.

¹⁶ F. Bączkiewicz, *Prawo kanoniczne*, t. 2, n. 426.

¹⁷ E. Szafrowski, *Podręcznik prawa kanonicznego*, t. 4, Warszawa 1986, s. 204.

5. Opłaty cmentarne

5.1. Wysokość opłat cmentarnych nie powinna przewyższać opłat ustalonych dla cmentarzy komunalnych. W przypadku niedostatku materialnego rodziny zmarłego należy zmniejszyć wysokość opłat, a nawet z nich zrezygnować. Wysokość opłat zależy od rodzaju grobu¹⁸.

5.2. Według istniejącego od dawna w Polsce, w tym i w diecezji wrocławskiej, zwyczaju opłata za postawienie nagrobka wynosi 10% jego wartości.

5.3. Opłaty wiążą się także z przedłużeniem rezerwacji grobu, co następuje po upływie kolejnych 20 lat jego użytkowania, według norm zawartych w prawie państwowym¹⁹.

5.4. Nie jest niezgodnym z prawem wprowadzenie opłat za korzystanie z infrastruktury cmentarza,

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. 2008 nr 48 poz. 284), określa poszczególne rodzaje grobów:

a) grób ziemny – stanowi dół w ziemi, do którego składa się trumnę ze zwłokami lub urnę i zasypuje wydobytą z tego grobu ziemią;

b) grób murowany – stanowi dół, w którym boki są murowane do poziomu gruntu, do którego składa się trumnę ze zwłokami lub urnę, nad którymi wykonane jest sklepienie;

c) grób rodzinny – stanowi grób przeznaczony do składania dwóch lub więcej trumien ze zwłokami lub urn;

d) katakumby – stanowią pomieszczenie z niszami w ścianie, przeznaczone do pochówku zwłok;

e) kolumbarium – stanowi budowlę z niszami przeznaczonymi do składania urn;

f) miejsce grzebalne – stanowi miejsce wyznaczone przez Zarządcę cmentarza do urządzenia grobu.

¹⁹ Ustawa z dnia 31 I 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. 1972, Nr 11, poz. 62) Stan prawny po zmianach wprowadzonych w 2006 r., art. 7 (Dz.U. 2006 Nr 220, poz. 1600).

pod warunkiem, że takie opłaty będą przewidziane w regulaminie.

6. Ponowne użycie grobu

6.1. Sprawę ponownego użycia grobu do pochowania zwłok normuje prawo państwowe:

a) Grób nie może być użyty do ponownego chowania przed upływem lat 20.

b) Po upływie lat 20 ponowne użycie grobu do chowania nie może nastąpić, jeżeli jakkolwiek osoba zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiści opłatę, przewidzianą za pochowanie zwłok. Zastrzeżenie to ma skutek na dalszych lat 20 i może być odnowione.

c) Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do pochowania zwłok w grobach murowanych, przeznaczonych do pomieszczenia zwłok więcej niż jednej osoby, a także do chowania urn zawierających szczątki ludzkie powstałe w wyniku spopielenia zwłok.

d) Dozwolone są umowy, przedłużające termin, przed upływem którego nie wolno użyć grobu do ponownego pochowania.

e) Niezależnie od powyższych przepisów jest wzbronione użycie do ponownego pochowania grobów, mających wartość pamiątek historycznych (ze względu na swą dawność lub osoby, które są w nich pochowane lub zdarczenia, z którymi mają związek) albo wartość artystyczną.

f) W istniejących grobach murowanych dopuszcza się chowanie zwłok osób zmarłych w ciągu 20 lat po wydaniu decyzji o zamknięciu cmentarza. Przy zmianie przeznaczenia terenu cmentarnego

przepis art. 6 ust. 4 ma zastosowanie również do zwłok pochowanych w tym dwudziestoletnim okresie²⁰.

Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 2, jest zbędne w wypadku, gdy chodzi o grób murowany, w razie złożenia opłaty przewidzianej za dalsze korzystanie z miejsca na cmentarzu²¹.

6.2. Z postanowienia ust. 2 wynika, że nie można odmówić przedłużenia utrzymania (rezerwacji) grobu, gdy ktokolwiek o to prosi i uiści należną opłatę.

6.3. Należy kilka razy w roku w ogłoszeniach parafialnych zachęcać wiernych do dbania o groby i przypominać, że w przypadku nieprzedłużenia rezerwacji grobu, może on zostać użyty do ponownego pochowania zwłok. Dotycząca tej sprawy informacja powinna być również umieszczona na stałe przy wejściu na cmentarz. Jeśli nie przedłużono rezerwacji, to przed przeznaczeniem grobu do nowego pochówku należy o tym zamiarze powiadomić dotychczasowych opiekunów grobu. Gdy nie można do nich dotrzeć, to należy odpowiednio wcześniej umieścić przy grobie tabliczkę informacyjną z odpowiednim napisem.

6.4. Tam, gdzie nie ma cmentarza komunalnego, powinny być przyjmowane do pochowania na cmentarzach wyznaniowych zwłoki osób zmarłych bezwyznaniowych lub należących do wyznania, które w danej miejscowości nie ma cmentarza. Zwłoki tych osób powinny być traktowane na równi ze zwłokami

²⁰ Tamże, art. 7.

²¹ Rozporządzenie Ministrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 października 1972 r. w sprawie urządzania cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych, § 26 ust. 1 (Dz. U. 1972, Nr 47, poz. 299).

osób należących do wyznania, do którego należy cmentarz, zwłaszcza odnośnie miejsca pochowania, właściwego ceremoniału pogrzebowego, wznoszenia nagrobków itp.²²

7. Księgi cmentarne

7.1. Parafia, będąca zarządcą cmentarza parafialnego, obowiązana jest prowadzić księgi cmentarne, obejmujące:

- a) księgę osób pochowanych na cmentarzu, prowadzoną według numeracji narastającej lub w układzie rocznikowym;
- b) księgę grobów;
- c) alfabetyczny spis osób pochowanych na cmentarzu²³.

7.2. Księga osób pochowanych na cmentarzu powinna zawierać następujące dane dotyczące osób pochowanych na cmentarzu:

- a) nazwisko i imię;
- b) nazwisko rodowe;
- c) stan cywilny;
- d) datę i miejsce urodzenia;
- e) datę i miejsce zgonu;
- f) informację, czy zgon nastąpił w wyniku choroby zakaźnej;
- g) imiona i nazwiska rodziców;
- h) datę pochowania;
- i) miejsce pochowania;

²² Ustawa, art. 8 ust. 2 i 3. „Właściwy ceremoniał pogrzebowy”, tzn. obrzędy sprawowane przez duchownego innego wyznania albo świeckiego mistrza ceremonii.

²³ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów § 1 (Dz. U. z 2001 nr 90, poz. 1013).

- j) w przypadku ekshumacji i przeniesienia do innego grobu na tym samym cmentarzu – datę i miejsce ponownego pochowania, a w przypadku ekshumacji poprzedzającej pochowanie na innym cmentarzu – datę ekshumacji oraz nazwę i adres cmentarza, na którym ma nastąpić ponowne pochowanie;
- k) numer ewidencyjny;
- l) rodzaj grobu;
- ł) ostatnie miejsce zamieszkania;
- m) numer i datę rejestracji zgonu w księgach stanu cywilnego oraz nazwę i siedzibę urzędu, który zgon zarejestrował, lub numer, datę i wystawcę innego dokumentu, z którego pochodzą dane dotyczące osoby pochowanej²⁴.

7.3. Księga grobów powinna zawierać następujące dane:

- a) numer ewidencyjny;
- b) nazwisko i imię osoby lub osób pochowanych w grobie;
- c) datę pochowania;
- d) rodzaj grobu;
- e) miejsce pochowania;
- f) adnotację o wpisie nagrobka do rejestru zabytków;
- g) adnotację o wniesionych zastrzeżeniach i opłatach związanych z przedłużeniem rezerwacji grobu²⁵.

²⁴ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów § 1 pkt. 4 (Dz. U. z dnia 13 sierpnia 2003 r.).

²⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia

7.4. Alfabetyczny spis osób pochowanych na cmentarzu powinien zawierać:

- a) nazwisko i imię osoby pochowanej na cmentarzu;
- b) miejsce pochowania;
- c) numer ewidencyjny²⁶.

7.5. Wpisy do ksiąg cmentarnych powinny być dokonywane niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od pochowania osoby na cmentarzu.

7.6. W księdze cmentarnej należałoby zanotować, kto grobem się opiekuje, by po 20 latach, w razie potrzeby, powiadomić o zamierzonym przeznaczeniu grobu do ponownego pochowania.

7.7. Karty zgonu, na podstawie których dokonano pochowania zwłok, powinny być przechowywane przez zarząd cmentarza co najmniej 30 lat²⁷.

7.8. Księgi cmentarne powinny być dobrze zabezpieczone i przechowywane bezterminowo²⁸.

7.9. Administrator cmentarza, a więc proboszcz parafii zarządzającej cmentarzem, powinien sporządzić szczegółowy plan cmentarza²⁹.

7.10. Każdy cmentarz powinien posiadać własny regulamin. Regulamin cmentarza powinien być zgod-

ewidencji grobów §4 (Dz. U. z 2001 nr 90, poz. 1013); Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów §1 pkt. 5 (Dz. U. z dnia 13 sierpnia 2003 r.).

²⁶ Rozporządzenie z 2001 r., § 5 (Dz. U. z 2001 nr 90, poz. 1013).

²⁷ Rozporządzenie z 1972 r., § 15 (Dz. U. 1972, nr 47, poz. 299).

²⁸ Rozporządzenie z 2001 r., § 16, (Dz. U. z 2001, nr 90, poz. 1013).

²⁹ Rozporządzenie z 1972 r., § 3, (Dz. U. 1972, nr 47, poz. 299).

ny z obowiązującymi przepisami prawa cywilnego, jak i kościelnego, w tym z *Regulaminem cmentarzy rzymskokatolickich w diecezji włocławskiej*.

8. Księga zmarłych

8.1. Fakt zgonu i pogrzebu powinien być zapisany zasadniczo w parafii własnej zmarłego. Również wtedy, gdy wobec braku własnego cmentarza dla odprawienia nabożeństwa pogrzebowego korzysta się „gościnnie” z kościoła innej parafii. W takim przypadku zgłaszający pogrzeb powinien dostarczyć wydane przez zarząd cmentarza zaświadczenie o przyjęciu zgłoszenia pogrzebu, z podaniem numeru grobu.

8.2. Jeśli ktoś, zgodnie z kan. 1177 § 2, wybierze inny kościół na pogrzeb, to wtedy dokonuje się zapisu w księdze zmarłych parafii tegoż kościoła.

9. Kremacja zwłok

9.1. Chociaż Kościół usilnie zaleca zachowanie zwyczaju grzebania ciał zmarłych, to jednak nie zabrania kremacji, jeśli nie została wybrana z pobudek przeciwnych nauce chrześcijańskiej (kan. 1176 § 3). Zawsze jednak należy podkreślać pierwszeństwo grzebania ciał, „które Kościół wyżej ceni, ponieważ sam Chrystus chciał być pogrzebany”. Nie wydaje się też stosowne, aby „nad prochami celebrowano obrzędy, które mają na celu uczczenie ciała zmarłego”. Stąd obrzędy pogrzebowe z ostatnim pożegnaniem włącznie, zasadniczo należy odprawiać przed kremacją zwłok³⁰.

9.2. Obrzędy, które zwykle są w kaplicy lub przy grobie, mogą w przypadku spalenia zwłok być odprawiane w budynku krematorium, a nawet w samej

³⁰ *Dodatek do Obrzędów pogrzebu*, Katowice 2010, n. 2–3.5.

sali krematorium, jeśli nie ma innego odpowiedniego miejsca. Przez odpowiednie pouczenie należy zapobiec niebezpieczeństwu zgorszenia lub indyferentyzmu religijnego.

9.3. Urnę po kremacji składa się w grobie lub w specjalnym kolumbarium bez zewnętrznej okazałości, z udziałem jedynie najbliższej rodziny.

9.4. Gdy przysłana została urna z prochami zmarłego, można sprawować obrzędy pogrzebowe nad samą urną, którą stawia się w prezbiterium, według podanych w *Obrzędach pogrzebu*: pierwszej formy, rozpoczynając od Mszy św. albo według formy drugiej³¹.

9.5. Urny ze szczątkami zwłok należy grzebać w wydzielonej części cmentarza, w tzw. kolumbarium lub w grobach. Przy projektowaniu nowego cmentarza na kolumbarium należy przewidzieć około 5% powierzchni grzebalnej. Grób dla urny powinien mieć wymiary: długość 0,5 m, szerokość 0,5 m, głębokość 0,7 m; nisza dla urn w kolumbarium powinna mieć nie mniejsze wymiary niż: długość 0,4 m, szerokość 0,4 m, głębokość 0,4 m³². Nie należy grzebać urn w istniejących grobach, przed ustalonym przez prawo upływem 20 lat od pogrzebu.

9.6. Szczątki pozostałe w wyniku spalenia zwłok, przewożone na odległość powyżej 60 km lub przewożone za granicę Państwa powinny być umieszczone w zalutowanym pudle metalowym (urnie) zamkniętym w skrzynce drewnianej³³.

³¹ *Obrzędy pogrzebu...*, n. 15; *Dodatek do Obrzędów pogrzebu*, n. 5.

³² Rozporządzenie z 2008 r., § 15 (Dz. U. 2008, nr 48 poz. 284).

³³ Rozporządzenie z 1972 r., § 30 ust. 4, (Dz. U. 1972, nr 47, poz. 299).

9.7. Dla pochowania sprowadzonych z zagranicy popiołów ze spalonych zwłok wystarczy zezwolenie na przywóz³⁴.

9.8. Godną polecenia jest praktyka wkładania urny ze szczątkami zwłok do trumny.

10. Ekshumacja

10.1. Ekshumacja zwłok i szczątków ludzkich może być dokonana wyłącznie w następujących przypadkach:

- a) na umotywowaną prośbę osób uprawnionych do pochowania zwłok za zezwoleniem właściwego inspektora sanitarnego;
- b) na zarządzenie prokuratora lub sądu;
- c) na podstawie decyzji właściwego inspektora sanitarnego w razie zajęcia terenu cmentarza na inny cel³⁵.

10.2. O zamierzonej ekshumacji parafia zarządzająca cmentarzem powinna być powiadomiona na piśmie.

10.3. Ekshumacja zwłok powinna się odbywać we wczesnych godzinach rannych w okresie od 16 października do 15 kwietnia. Należy też powiadomić właściwego inspektora sanitarnego, który sprawuje nadzór nad ekshumacją oraz wyraża zgodę na jej przeprowadzenie (przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności). Może on zezwolić na dokonanie ekshumacji w innym niż w wyżej podanym terminie³⁶.

³⁴ Tamże, § 24 ust. 5.

³⁵ Ustawa, art. 15, pkt. 1.

³⁶ Rozporządzenie z 1972 r., § 31 (Dz. U. 1972, nr 47, poz. 299).

10.4. Zwłoki osób zmarłych na choroby zakaźne, których wykaz ustalony został w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2001 r. w sprawie wykazu chorób zakaźnych, w przypadku których stwierdzenie zgonu wymaga szczególnego postępowania ze zwłokami osób zmarłych na te choroby, nie mogą być ekshumowane przed upływem 2 lat od dnia zgonu³⁷.

Instrukcja wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2011 r.

+ *Wiesław Mering, Biskup Włocławski*

Włocławek 12.09.2011 r. (L.dz. 1170/2011)

ks. Artur Niemira, Kanclerz Kurii

³⁷ Ustawa, art. 15, pkt. 3.

REGULAMIN CMENTARZY RZYMSKOKATOLICKICH W DIECEZJI WŁOCŁAWSKIEJ

Cmentarze są świętymi miejscami spoczynku osób zmarłych oraz modlitwy, dlatego Kościół otacza je szczególną troską. Celem zapewnienia należynej czci zmarłym oraz dla porządku i utrzymania właściwego stanu estetycznego, powierza się te cmentarze wraz z ich urządzeniami szczególnej dbałości osób wykonujących na ich terenach prace i odwiedzających groby swoich bliskich oraz zaleca się stosowanie poniższego regulaminu.

ROZDZIAŁ 1 Przepisy ogólne

§ 1

1. Cmentarz rzymskokatolicki w (nazwa miejscowości) jest cmentarzem wyznaniowym Kościoła Katolickiego, przeznaczonym do pochówku wierznych Kościoła i osób, które wyrażą wolę pochowania na nim z poszanowaniem jego charakteru.

Kościół Katolicki pełni na nim swą misję i sprawuje kult publiczny w granicach wyznaczonych przez prawo kościelne, a potwierdzonych przez prawo powszechne, w szczególności przez Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczypospolitą Polską.

2. Cmentarz jest miejscem świętym przeznaczonym dla sprawowania kultu publicznego wiary katolickiej, w której zmartwychwstanie umarłych jest nadzieją chrześcijan a nakaz poszanowania ciał zmarłych jest obowiązkiem szczególnym w oczekiwaniu na ich wskrzeszenie, co powierzone jest pieczy władzy kościelnej i wszystkich wiernych, a innym osobom nakazuje uszanowanie tego miejsca.

3. Właścicielem i zarządcą (administratorem) cmentarza jest parafia (nazwa parafii), na której spoczywa obowiązek zachowania katolickiego charakteru cmentarza i jego utrzymanie zgodnie z przeznaczeniem.

4. Czynności zarządu i bieżącą administrację wykonuje Proboszcz Parafii* / z upoważnienia Proboszcza Parafii wykonuje (nazwisko zarządcy lub nazwa firmy)*.

5. Do zadań tych w szczególności należy:

- a) przyjmowanie zwłok do pochowania i przydzielanie miejsca do urządzenia grobu;
- b) obsługa pogrzebów, kopanie grobów, przygotowywanie grobowców do pochówków, chowanie zwłok i ekshumacje oraz piecza nad godnym i spokojnym przebiegiem uroczystości pogrzebowych;
- c) przyjmowanie opłat cmentarnych za użytkowanie miejsc grzebalnych oraz innych opłat związanych z funkcjonowaniem cmentarza;
- d) prowadzenie dokumentacji cmentarza wynikającej z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierp-

¹ Niepotrzebne skreślić.

nia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów, wraz ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem z dnia z dnia 21 lipca 2003 r. zmieniającym Rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów;

- e) utrzymywanie porządku, w tym utrzymywanie we właściwym stanie technicznym dróg dojazdowych i wewnętrznych (utrzymanie alejek, zmiatanie i odśnieżanie dróg), dostępu do pól grzebalnych oraz urządzeń sanitarnych i wodnokanalizacyjnych, zbieranie i wywóz śmieci;
- f) konserwacja małej architektury oraz domów przedpogrzebowych i budynków gospodarczych;
- g) planowanie, zakładanie i utrzymywanie zieleni (koszenie trawy, grabienie liści, pielęgnacja drzew i krzewów, nasadzenia);
- h) wykonywanie wszelkich prac związanych z zagospodarowaniem i utrzymaniem cmentarza, w tym przygotowanie kwater pod groby murowane i ziemne zgodnie z planem zagospodarowanie przestrzennego terenu.

6. Na cmentarzu rzymskokatolickim nie organizuje się świeckich ceremonii pogrzebowych (ograniczenie to nie dotyczy cmentarzy, które są jedyne w danej miejscowości).

7. Środki na utrzymanie cmentarza pozyskiwane są z opłat cmentarnych, majątku Kościoła i innych źródeł.

8. Na użytek niniejszego regulaminu przyjmuje się następujące definicje:

- a) **zarządzanie cmentarzem** – rozumie się przez to usługi cmentarne, do których należy:
 - przyjmowanie zwłok do pochowania i zawieranie umów o użytkowanie grobu;
 - przyjmowanie opłat cmentarnych;
 - prowadzenie przewidzianej prawem ewidencji i dokumentacji;
 - utrzymanie porządku;
 - kopanie, murowanie i zasypywanie grobów;
 - ekshumacje;
 - obsługa uroczystości pogrzebowych i piecza nad ich godnym przebiegiem;
 - troska o bezpieczeństwo osób i mienia;
 - wykonywanie wszelkich prac związanych z ogrodzeniem, zagospodarowaniem i utrzymaniem terenu cmentarza, które to czynności należą do kompetencji Zarządcy.
- b) **usługi pogrzebowe** – rozumie się eksportację zwłok z miejsca zgonu do miejsca przechowywania, przewóz zwłok w kraju i zagranicą, przechowywanie zwłok, przygotowanie zwłok do pogrzebu, transport zwłok z miejsca przechowywania do kaplicy cmentarnej, załatwianie wszelkich spraw związanych z pochówkiem, sprzedaż akcesoriów pogrzebowych.
- c) **usługi kamieniarskie** – rozumie się przez to wykonywanie wszelkich czynności związanych z budową, montażem, demontażem lub naprawą nagrobka.
- d) **dysponent grobu** – rozumie się przez to osobę, która opłaciła miejsce grzebalne i jest uprawniona do podejmowania decyzji

w sprawie grobu w imieniu osób posiadających prawo do grobu.

- e) **prawo do grobu** – rozumie się przez to określenie zakresu, czyli przedmiotu osobistych i materialnych uprawnień najbliższej rodziny wobec miejsca pochowania bliskiej osoby. Obejmuje to w szczególności dochowanie, przebudowę grobu, ekshumację, postawienie nagrobka i inne czynności z tym związane.
- f) **prawo do pochowania** – rozumie się przez to określenie podmiotów w porządku określonym przez art. 10 Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, posiadających uprawnienia do pochówku i w konsekwencji do miejsca pochowania osoby bliskiej.

Kościół jest właścicielem gruntów, drzewostanu i grobów, jako ściśle związanych z gruntem i wszystkich urządzeń znajdujących się na terenach cmentarzy. Za właścicieli nagrobków uważa się dysponentów grobów.

Zarządca wykonuje usługi cmentarne na podstawie niniejszego regulaminu. Wobec osób nie stosujących się do regulaminu będą wyciągane konsekwencje prawne i administracyjne.

9. Poza usługami pogrzebowymi pozostałe czynności związane z pogrzebem mają charakter religijny i stanowią posługę duszpasterską.

ROZDZIAŁ 2

Postanowienia porządkowe

§ 2

1. Cmentarz otwarty jest codziennie w porze letniej (1 IV – 31 X) od godz. 8.00 do 20.00, w porze

zimowej (1 XI – 31 III) od godz. 8.00 do zmroku (do 17.00).

2. Osoby przebywające na terenie cmentarza zobowiązane są do poszanowania świętości miejsca, zachowania ciszy i szacunku należnego osobom zmarłym oraz dbania o czystość i porządek, dzieciom wolno przebywać wyłącznie pod opieką dorosłych.

3. W szczególności niedozwolone jest na terenie cmentarza:

- przebywanie poza godzinami otwarcia;
- przebywanie w stanie nietrzeźwym, spożywanie napojów alkoholowych i środków odurzających, palenie papierosów;
- wprowadzania zwierząt;
- niszczenia zieleni;
- niszczenie lub samowolne przemieszczanie elementów małej architektury;
- wyrzucanie śmieci w miejscach niedozwolonych, wyrzucanie śmieci nie pochodzących z cmentarza, wypalanie śmieci;
- prowadzenie akwizycji, umieszczanie reklam i rozkładanie wizytówek;
- zabudowanie grobu wykraczające poza powierzchnię miejsca grzebalnego, ustawianie ławek, ogrodzeń, sadzenie drzew i krzewów, utwardzanie wokół miejsc grzebalnych itp. ławki, utwardzone miejsca, nasadzone drzewa oraz krzewy mogą być usunięte przez pracowników cmentarza bez powiadomienia dysponenta grobu;
- wjeżdżanie pojazdami mechanicznymi i rowkami bez zgody Administratora (nie dotyczy pracowników cmentarza);

- handlowanie i zarobkowanie bez zgody Administratora;
- usuwanie lub niszczenie na grobach tablic i napisów dotyczących osób tam pochowanych;
- zbierania wszelkiego rodzaju roślin, sztucznych kwiatów i wiązanek, zniczy z cudzych grobów;
- chodzenie po urządzonych miejscach grzebalnych;
- samowolne wykonywanie prac budowlanych i kamieniarskich.

4. Usługi i prace kamieniarskie przy grobach mogą być wykonywane tylko w dni robocze oraz w sobotę w godzinach otwarcia cmentarza po uprzednim uzyskaniu zgody Administratora, wniesieniu stosownych opłat i zgłoszeniu zakresu prac w kancelarii cmentarza.

5. Zieleni wysoka znajduje się pod opieką Administratora. Dysponenti grobów nie mogą we własnym zakresie wykonywać sadzenia, wycinki ani innej zmiany stanu drzew i wysokich krzewów rosnących w alejach cmentarnych lub na grobach.

6. Za zniszczenia i szkody powstałe w związku z działaniem sił przyrody, kradzieżami i aktami wandalizmu zarząd cmentarza nie ponosi odpowiedzialności.

7. Kształt nagrobków, pomników lub grobowców, umieszczone na nich napisy i użyta symbolika nie mogą naruszać wyznaniowego charakteru cmentarza.

8. W przypadku powstania zniszczeń lub szpecących uszkodzeń pomnika dysponent grobu jest wzywany do wykonania naprawy w terminie określonym w wezwaniu. Jeżeli naprawa nie zostanie wykonana, Administrator jest upoważniony do zlecenia

rozebrania pomnika, a dysponent nie ma prawa do odszkodowania.

9. Kancelaria cmentarza (znajdująca się przy kancelarii parafialnej) czynna jest we wszystkie dni robocze w godzinach wskazanych w widocznym miejscu i załatwia wszelkie sprawy związane z funkcjonowaniem cmentarza oraz pobiera opłaty.

§ 3

1. Na cmentarzu mogą znajdować się groby ziemne, groby murowane, groby rodzinne, katakumby, kolumbarium.

2. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. Nr 48, poz. 284):

- a) grób ziemny stanowi dół w ziemi, do którego składa się trumnę ze zwłokami lub urnę i zasypuje wydobytą z tego grobu ziemią;
- b) grób murowany stanowi dół, w którym boki są murowane do poziomu gruntu, do którego składa się trumnę ze zwłokami lub urnę, nad którymi wykonane jest sklepienie;
- c) grób rodzinny stanowi grób przeznaczony do składania dwóch lub więcej trumien ze zwłokami lub urn;
- d) katakumby stanowią pomieszczenie z niszami w ścianie, przeznaczone do pochówku zwłok;
- e) kolumbarium stanowi budowlę z niszami przeznaczonymi do składania urn;
- f) miejsce grzebalne to miejsce wyznaczone przez Zarządcę cmentarza do urządzenia grobu.

ROZDZIAŁ 3

Zasady dysponowania grobem i ponoszenia opłat

§ 4

1. Każdy grób powinien mieć dysponenta. Dysponent grobu w momencie dysponowania grobem oświadcza w formie pisemnej, że nie ma innych osób, które mogą sobie rościć prawa do grobu.

2. Dokumentem potwierdzającym prawo do dysponowania grobem jest imienne pokwitowanie uiszczenia stosownych opłat za grób wystawione dysponentowi przez Zarządcę cmentarza.

3. W przypadku śmierci dysponenta grobu oraz w sytuacji, gdy nie został on w nim pochowany, prawo do dysponowania grobem przechodzi na osobę, która go pochowała, chyba że inna osoba przedstawi prawomocne orzeczenie sądowe, wskazujące ją, jako osobę uprawnioną do dysponowania grobem.

4. Dysponent grobu jest uprawniony zrzec się prawa do miejsca grzebalnego na rzecz najbliższych członków rodziny osoby zmarłej, pochowanej w danym grobie. Takie zrzeczenie może nastąpić tylko w formie pisemnej w kancelarii cmentarza, przy czym jeden egzemplarz oświadczenia woli zostaje w kancelarii, a drugi otrzymuje dysponent grobu.

5. Grób nie może być użyty do ponownego chowania przed upływem 20 lat. Ponowne użycie grobu, po upływie tego okresu nie może nastąpić, jeżeli uprawniona osoba zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiści opłatę, przewidzianą w Regulaminie cmentarza za pochowanie.

6. Upływ okresu 20 lat powoduje, że grób może być przeznaczony do ponownego pochówku, tzn.

Zarządca cmentarza może przekazać to miejsce innej osobie, celem pochowania innego zmarłego.

7. Dotychczasowe prawo do grobu wygasa od momentu i na skutek zaistnienia prawa innej osoby do pochowania zwłok w tym grobie. Jednak dopóki Zarządca cmentarza nie rozporządził miejscem i inna osoba nie nabyła prawa do grobu w tym miejscu, można skutecznie zgłosić zastrzeżenie i uiścić opłatę, przedłużając prawo do grobu na okres kolejnych 20 lat.

§ 5

1. Za miejsca grzebalne ziemne i murowane oraz za postawienie nagrobka (zwyczajowo 10% od jego wartości) pobiera się opłaty. Informacja o wysokości opłat za korzystanie z cmentarza tj. opłat za miejsca grzebalne, opłat za czynności cmentarno-kancelaryjne oraz opłat za utrzymanie infrastruktury cmentarza jest dostępna w kancelarii.

2. Wszystkie opłaty, o których mowa w pkt.1, wynikają z kosztów funkcjonowania i utrzymania cmentarza oraz planów inwestycyjnych.

3. Pracownik kancelarii przyjmując opłatę, potwierdza ten fakt każdorazowo odpowiednim dokumentem.

4. Pokładne to opłata składana Zarządcy cmentarza w chwili powstania nowego grobu lub ponownego pochówku w grobie murowanym. Uiszczenie pokładnego skutkuje przyznaniem prawa do użytkowania miejsca grzebalnego przez okres 20 lat. Wysokość pokładnego określana jest przez Zarządcę z uwzględnieniem kosztów utrzymania cmentarza i zwyczajów miejscowych.

5. Prolongata to ponowna opłata za prawo do użytkowania miejsca na cmentarzu, składana Zarząd-

cy cmentarza po upływie 20 lat od dnia ostatniego pochówku w danym miejscu.

6. Prolongat nie pobiera się od murowanych grobów rodzinnych tj. grobów murowanych przeznaczonych do pochowania zwłok więcej niż jednej osoby.

7. Po upływie 20 lat dysponent murowanego grobu rodzinnego zobowiązany jest do uiszczenia opłaty na utrzymanie infrastruktury cmentarza. Jeśli opłata na utrzymanie infrastruktury cmentarza jest wyższa niż wysokość prolongaty na kolejne 20 lat, to obowiązek uiszczenia różnicy pomiędzy tymi opłatami ciąży także na dysponencie grobu ziemnego.

8. Wpływy z pokładnego, prolongat, rezerwacji miejsc, opłat za miejsce, na którym stawiany jest grobowiec oraz opłat na utrzymanie infrastruktury cmentarza, przeznaczane są na inwestycje cmentarne i parafialne, w szczególności na koszty wywozu śmieci i składowania śmieci, opłat za wodę, energię elektryczną, ubezpieczenia cmentarza, wynagrodzenie pracowników cmentarnych, utrzymania należytego porządku na cmentarzu oraz zapewnienie wykonania zadań, o których mowa w § 1 pkt. 5.

ROZDZIAŁ 4

Zasady wykonywania prac i usług przez podmioty niezależne od Administratora

§ 6

1. Wykonywanie wszelkich prac na terenie cmentarza, w szczególności w zakresie usług kamieniarskich, pogrzebowych, pielęgnacji zieleni, opieki nad grobami, wymaga zawarcia odpowiedniej umowy z Zarządcą cmentarza.

2. Podmioty, które nie mają zawartych stałych umów, są zobowiązane do uzyskania od Zarządcy cmentarza jednorazowego pozwolenia na wykonanie usługi.

3. Wszyscy wykonawcy (tj. firmy zewnętrzne, prowadzące na podstawie właściwych przepisów prawa działalność gospodarczą) mają prawo do świadczenia usług na jednakowych warunkach.

§ 7

1. Wykonawcy zobowiązani są do zachowania czci wobec osób zmarłych oraz powagi miejsca kultu religijnego, a w szczególności swoimi działaniami nie mogą w jakikolwiek sposób zakłócać przebiegu uroczystości pogrzebowych.

2. Usługi kamieniarskie mogą być świadczone przez wykonawców po przedstawieniu projektu zagospodarowania grobu i jego otoczenia oraz po uprzednim wniesieniu opłat. Projekt zagospodarowania grobu i jego otoczenia może obejmować jedynie wymiar placu miejsca grzebalnego, który został określony w pokwitowaniu na grób.

3. Zarządca cmentarza może odmówić zawarcia umowy z wykonawcami niegwarantującymi profesjonalnego i sumiennego wykonania usługi.

4. Wykonawcy ponoszą pełną odpowiedzialność za wszelkie szkody i straty wyrządzone w mieniu cmentarza i osób trzecich oraz zobowiązani są do naprawienia wyrządzonej przez siebie szkody i zadośćuczynienia osobom poszkodowanym. Wykonawca ponosi wyłączną odpowiedzialność za działania i zaniechania swoich pracowników, realizujących prace i usługi na terenie cmentarza.

5. W przypadku stwierdzenia przez Administratora rażących uchybień przy wykonywaniu prac lub usług, bądź nieprzestrzegania przez Wykonawcę postanowień regulaminu, niewnoszeniu stosownych opłat albo uchybienia wymogom liturgii i zasadom obowiązującym w miejscu świętym Administrator może stosować wobec takiego wykonawcy czasowy lub stały zakaz działalności na cmentarzu.

6. Wykonawcy usług kamieniarskich zobowiązani są na wezwanie pracowników cmentarza i ochrony okazywać pozwolenie wydane przez Administratora na prowadzenie prac kamieniarskich. W przypadku braku pozwolenia na prowadzenie prac kamieniarskich Zarządca ma prawo zabronić wykonywania usług kamieniarskich i nakazać opuszczenie terenu cmentarza, a w razie potrzeby wezwać odpowiednie służby porządkowe lub Policję.

Niniejszy Regulamin, zatwierdzony przez Biskupa Włocławskiego, zgodny jest z *Instrukcją w sprawie pogrzebu* wydaną przez Biskupa Włocławskiego dnia 12.09.2011 r. (L.dz. 1170/2011) i z aktualnie obowiązującymi przepisami kościelnymi i państwowymi dotyczącymi pogrzebu i cmentarzy.

Regulamin cmentarza wchodzi w życie z dniem 1 X 2011 r.

+ Stanisław Gębicki, Wikariusz Generalny

Włocławek 12.09.2011 r. (L.dz. 1171/2011)

ks. Artur Niemira, Kanclerz Kurii

